

думку економістів, надалі збільшуватиметься ще швидше. Хоча довгострокове прогнозування, надане вченими не завжди виявляється точним і в більшості випадків показує свою неспроможність, варто відзначити, що майбутній розвиток буде в будь-якому випадку пов'язаний зі сферою інформаційних технологій.

Політики, науковці та пересічні громадяни мають розуміти, що шлях до розвиненої економіки та покращення життя населення нашої країни лежить в розвитку інтелектуальної складової. Сьогодні виробництво не обмежується виготовленням матеріальних благ та продуктів харчування. Матеріальне виробництво має розвиватися на основі розвитку техніки, технологій та знань. Україна, яка має досить високий рівень освіти, а відповідно значний інтелектуальний потенціал, поки що зберігає можливості використання даного потенціалу для швидкого економічного розвитку.

Література

1. Гальчинський А.С. Економічна методологія. Логіка оновлення : [курс лекцій] / Гальчинський А.С. – К. : “АДЕФ-Україна”, 2010. – 572 с.
2. Деніел Франклін. Мир в 2050 году / Деніел Франклін, Джон Ендрюс. – М. : Манн, Иванов и Фербер 2013. – 368 с.
3. Чухно А.А. Твори. Том 2. Інформаційна постіндустріальна економіка: теорія і практика / Чухно А.А. – К. : ЗАТ “ВІПОЛ”. – 510 с.
4. Тоффлер Э. Метаморфозы власти: Знание, богатство и сила на пороге XXI века / Тоффлер Э.; [пер. с англ.; науч. ред., предисл. П.С. Гуревича]. – М. : ООО «Издательство АСТ», 2002. – С. 121. – (Серия «Philosophy»).
5. Долгин А. Манифест новой экономики. Вторая невидимая рука рынка / Долгин А. – М. : АСТ, 2010. – 224 с.

References

1. Halchynskiy A.S. Ekonomichna metodolohiia. Lohika onovlennia: Kurs lektsii. – K.: “ADEF-Ukraina”, 2010. – 572 s.
2. Denyel Franklyn, Dzhon Endrius. Myr v 2050 hodu. – M.: Mann, Yvanov y Ferber 2013 – 368 s.
3. Chukhno A.A. Tvory. Tom 2. Informatsiina postindustrialna ekonomika: teoriia i praktyka. – K.: ZAT “VIPOL”, – 510 s.
4. E.Toffler. Metamorfozy vlasty. – s. 121.
5. Dolhyn A. Manyfest novoi ekonomyky. Vtoraia nevydymaia ruka rynka. – M.: AST, 2010. – 224, [32] s.

Рецензія/Peer review : 17.6.2013 р.

Надрукована/Printed : 18.8.2013 р.

Рецензент: д.т.н., проф. декан факультету економіки і бізнесу, зав. кафедрою менеджменту сфери послуг Київського національного університету технологій та дизайну Ігнат'єва І.А.

УДК 330.322

Л.Б. БУШОВСЬКА

Хмельницький національний університет

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

У даній статті проведено аналіз інвестицій в основний капітал за видами промислової діяльності. Визначено ряд державних економіко-правових заходів для поліпшення ситуації на ринку інвестицій. Проаналізовано надходження іноземних інвестицій в окремих регіонах України, у тому числі і в Хмельницькій області.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційний ринок, підприємство, основний капітал.

L. BUSHOVSKA

Khmel'nitsky National University

INVESTMENT ANALYSIS OF INDUSTRIAL ENTERPRISES

This article analyzes investment in fixed assets by type of industrial activity. A number of government economic and legal measures to improve the situation in the investment market. Analyzed the volume of foreign investments per capita in some regions of Ukraine including in Brussels.

Keywords: investing, investment, investment market, venture capital.

Постановка проблеми. У процесі формування ринкового середовища необхідною умовою виживання й основою стабільного становища і розвитку підприємства є здійснення ним ефективної інвестиційної політики, що передбачає можливість маневрувати фінансовими ресурсами і шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервність процесу виробництва та реалізації продукції, на основі його постійного розширення і відновлення. Інвестиційна діяльність підприємства – це цілеспрямовано здійснюваний процес пошуку необхідних інвестиційних ресурсів, вибору ефективних об'єктів інвестування, формування збалансованої за обраними параметрами інвестиційної програми і забезпечення її реалізації. Значну допомогу в реалізації цієї мети надає аналіз інвестиційної діяльності

підприємства, адже з його допомогою виробляється стратегія й тактика розвитку інвестиційної діяльності підприємства, обґрунтовуються плани й управлінські рішення в цій сфері, здійснюється контроль за виконанням, виявляються резерви підвищення ефективності інвестицій, оцінюються результати реальних і фінансових інвестиційних проектів у цілому та за видами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню інвестиційних процесів в Україні присвячено багато наукових праць. В умовах ринкової економіки, коли інвестиції займають значне місце в господарській діяльності підприємства, інвестиційна діяльність стає об'єктом дискусій як теоретиків-науковців, так і практиків. Фундаментальні питання аналізу інвестицій досліджували такі вітчизняні вчені, як І.Бланк, Є.Мних, С. Покропивний, М.Скворцов, а також зарубіжні – М.Алексєєв, Л. Бернстайн, Р.Ентоні, А. Шеремет та інші.

Аналіз інвестиційної діяльності є важливим елементом у системі управління інвестиційною діяльністю підприємства, який являє собою процес дослідження інвестиційної активності та ефективності інвестиційної діяльності підприємства з метою виявлення резервів їхнього росту. Головна мета аналізу інвестиційної діяльності підприємства – вибір найбільш ефективних і реальних інвестиційних проектів та обґрунтування програм їх реалізації.

Основний матеріал дослідження. В Україні ресурсне забезпечення інвестиційної діяльності в 90-х роках характеризувалося різким спадом, що стався внаслідок зменшення можливостей бюджетів усіх рівнів, напруженого стану внутрішніх фінансових ресурсів підприємств і відсутності дійових механізмів залучення коштів недержавних джерел фінансування.

Для поліпшення ситуації на ринку інвестицій держава вдалася до ряду економіко-правових заходів. Серед них впровадження сучасних механізмів зовнішньої торгівлі, демонополізація основних секторів економіки, розробка системи стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу, зниження податкового навантаження на товаровиробника, створення економічних зон і територій зі спеціальним режимом інвестиційної діяльності скорочення взаєморозрахунків та бартерних операцій. Наслідком проведених заходів стало поживлення інвестиційного процесу, намітилася тенденція до збільшення інвестицій [1].

Важливо також відмітити, що і структура інвестицій в основний капітал за видами промислової діяльності за останні роки змінилася, та вказує на активізацію інвестиційної діяльності окремих галузей промисловості. На підтвердження наведеного вище свідчать статистичні дані (табл. 1) [5].

Дані таблиці свідчать, що в Україні спостерігається зміна інвестицій в основний капітал. У порівнянні з 2011 роком відбувається активізація інвестиційної діяльності в усі галузі, крім добувної. Найбільший приріст спостерігається у виробництві та розподіленні електроенергії, газу та води 122,6%, в обробній промисловості – 119,0% зокрема у машинобудуванні – 108,9%.

Таблиця 1

**Інвестиції в основний капітал за видами промислової діяльності
(у фактичних цінах, млн грн.)**

№ пор.	Види промислової діяльності	Роки		відсотків до попереднього року
		2011	2012	
	Вся промисловість	13651	15112	110,7
1	Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	2333	2860	122,6
2	Добувна промисловість	4234	3819	90,2
3	Обробна промисловість	7084	8433	119,0
	у тому числі			
3.1	машинобудування	940	1024	108,9
3.1.1	виробництво машин та устаткування	395	448	113,4
3.1.2	виробництво електричного та електронного устаткування	289	297	102,8
3.1.3	виробництво транспортного устаткування	256	279	108,9

Розгляд сучасного стану інвестиційної діяльності підприємств був би не повним без оцінки джерел фінансового забезпечення інвестиційної діяльності. Джерела фінансового забезпечення інвестиційної діяльності підприємств по Україні представлено в табл. 2 [5].

Отже, спостерігається стійка тенденція до зниження питомої ваги власних коштів підприємств та організацій у фінансовому забезпеченні їх інвестиційної діяльності (65,81%), така тенденція стримує зростання інвестиційної активності, тому що більшість підприємств мають гостру нестачу власних обігових коштів через важкий фінансовий стан та відсутність вправного менеджменту. Серед інших джерел фінансового забезпечення інвестиційної діяльності необхідно виділити іноземні інвестиції і банківський кредит, частка яких у загальній структурі інвестицій становила 5,56% і 5,33%.

**Інвестиції в основний капітал по Україні за джерелами фінансування
(у фактичних цінах, млн грн.)**

№	Джерела фінансування	Роки			
		2008	2009	2010	2011
1	Всього	17552	23629	32573	37178
	у тому числі за рахунок коштів:				
1.1	- державного бюджету	1341	1210	1749	1863
1.2	- місцевих бюджетів	686	975	1332	1365
1.3	- підприємств та організацій	12370	16198	21770	24470
1.4	- іноземних інвесторів	677	1400	1413	2068
1.5	- кредитів банків та інших позик	132	391	1400	1985
1.6	- інших джерел фінансування	2346	3455	4909	5427

Для підприємств з іноземними інвестиціями характерні невеликі за розміром статутні фонди, схильність до диверсифікації видів діяльності, а серед іноземних інвесторів переважають дрібні фірми, головним інтересом яких є швидке отримання прибутку, і надзвичайно мало стратегічних інвесторів, які готові вкладати кошти у довгострокові проекти.

Що стосується Хмельницької області, то показник обсягу інвестицій на душу населення становить 19,9 дол. США і є одним з найнижчих серед регіонів-сусідів [5]. Наявність великого інвестора в регіоні суттєво впливає на ситуацію по області в цілому. Значні відмінності в розподілі іноземного капіталу пояснюються економічним потенціалом регіону та діяльністю місцевої влади щодо залучення інвесторів.

Однією з реальних інвестицій в економіку Хмельницької області є прямі іноземні інвестиції, шляхом створення спільних підприємств. Таке інвестиційне співробітництво має значні переваги: українськими підприємствами залучаються матеріальні та фінансові ресурси, які безпосередньо не потребують оплати; об'єднуються інтереси партнерів у розвитку виробництва і освоєнні нових ринків збуту; іноземний інвестор використовує досвід і господарські зв'язки українського партнера всередині країни. Обсяг вкладених інвестицій складає 11,8 млн дол. США, а середній обсяг інвестицій на одне підприємство складає 247 тис. дол. США. Цей показник вказує на скерування інвестицій у невеликі підприємства. Підприємства з прямими іноземними інвестиціями вважаються підприємства-резиденти, які мають не менше 10 відсотків іноземних інвестицій в загальному обсязі статутного фонду, або не менше 10 відсотків голосів в управлінні підприємством; підприємства, до яких надійшли інвестиції в результаті укладання договору на спільну інвестиційну діяльність. Всього в області налічується 73 підприємства з іноземними інвестиціями [5]. Для підприємств з іноземними інвестиціями характерні невеликі за розміром статутні фонди, схильність до диверсифікації видів діяльності, а серед іноземних інвесторів переважають дрібні фірми, головним інтересом яких є швидке отримання прибутку, і надзвичайно мало стратегічних інвесторів, які готові вкладати кошти у довгострокові проекти.

Серед галузей промисловості, що приваблюють іноземний капітал, виділяється машинобудування, зокрема виробництво машин, електричного та електронного устаткування. Електротехнічна галузь в Хмельницькій області має тенденцію до зростання і вважається перспективною для інвестування. Машинобудівний комплекс представлено низкою підприємств в м. Хмельницькому, м. Какам'янець-Подільському, які є основними об'єктами інвестування з боку Німеччини (1690,13 тис. дол. США), Сполучених Штатів Америки (1003,58 тис. дол. США), Італії (58,36 тис. дол. США) [5].

Висновки. Отже, аналіз інвестиційної діяльності – важливий елемент у системі управління інвестиційною діяльністю підприємства, який являє собою процес дослідження інвестиційної активності й ефективності інвестиційної діяльності підприємства з метою виявлення резервів їхнього росту. Для створення більш сприятливого середовища для інвестиційної діяльності потрібно вирішити проблему фінансової нестабільності підприємств, що стримує інвесторів, тобто фінансове оздоровлення підприємств повинне стати першочерговим завданням як керівництва країни, так і області.

Література

1. Бондар М.І. Стан та вдосконалення аналізу ефективності інвестицій / М.І. Бондар // Економіка та держава. – 2010. – № 2. – С. 8–11.
2. Данилишин Б.М. Сприятливий інвестиційний клімат – передумова економічного розвитку регіону // Фінанси України. – 2011. – № 3. – С.15–18.
3. Ковальчук О.В. Моніторинг інвестиційних процесів в Україні / О.В. Ковальчук // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 7. – С. 36–42.
4. Носова О.В. Оцінка інвестиційної привабливості України: основні підходи / О.В. Носова // Економіка і прогнозування. – 2012. – № 3. – С. 119–136.
5. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/oper_new.html#sg

1. Bondar M.I. Stan ta vdoskonalennia analizu efektyvnosti investytsii// Ekonomika ta derzhava. – 2010. – #2. – s.8-11.
2. Danylyshyn B.M. Spriyatlyvyi investytsiinyi klimat – peredumova ekonomichnoho rozvytku rehionu // Finansy Ukrainy. -2011. - #3. – S.15-18.
3. Kovalchuk O.V. Monitorynh investytsiinykh protsesiv v Ukraini / O.V. Kovalchuk // Aktualni problemy ekonomiky. - 2011. - #7. – S.36-42.
4. Nosova O.V. Otsinka investytsiinoi pryvabyvosti Ukrainy: osnovni pidkhody / O.V. Nosova // Ekonomika i prohnozuvannia. – 2012. – #3. – S. 119-136.
5. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/oper_new.html#sg

Рецензія/Peer review : 27.7.2013 р. Надрукована/Printed :21.8.2013 р.
Рецензент: д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів та банківської справи
Хмельницького національного університету Хрущ Н. А.

УДК 658.012: 338

В.М. ЛИСАК

Хмельницький національний університет

ВИКОРИСТАННЯ ERP-СИСТЕМ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ЗАСТОСУВАННЯ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Проаналізовано основні показники впровадження ERP-систем на зарубіжних промислових підприємствах. Досліджено цілі застосування автоматизованих систем управління підприємством, проаналізовано результати впровадження та ризики під час виконання проектів. Запропоновано рекомендації щодо вибору автоматизованих систем управління для вітчизняних підприємств з метою зменшення матеріальних та часових витрат на їх впровадження та експлуатації.

Ключові слова: автоматизована система управління підприємством (АСУП), впровадження АСУП, програмне забезпечення АСУП, ризики впровадження АСУП

V. LYSAK

Khmelnytsky National University

USE ERP-SYSTEMS: FOREIGN EXPERIENCE AND APPLICATION IN UKRAINIAN INDUSTRIAL ENTERPRISES

Abstract- Analyzed main indicators of ERP-systems on foreign industrial enterprises. Investigated the main purposes of ERP implementation and analyzed the results and risks during project implementation. Proposed recommendations for domestic enterprises to reduce material and time costs during implementation and operation.

The main recommendations in choosing and implementing a modern ERP-system for domestic machine-building enterprises include: creation of a business case and determining the proper amount of resources to ensure accurate project planning; using consulting companies for their full collection of indicators, improve business processes and evaluation of the software; consultation and training ERP-users; the long- and short-term planning; attract resources that would help users of the system to acquire practical and theoretical skills; development of and compliance with organizational change management plan.

Keywords: Enterprise Resource Planning System, ERP implementation, ERP-Software, risks during ERP implementation

Постановка проблеми

Згідно аналізу українського ринку ERP-систем, у 2007-2011 рр. зростання ринку складало майже 20-30 % на рік. У минулому році український ринок інтегрованих систем управління підприємством виріс на 33,4 % у порівнянні з 2011 р. до 56,6 млн дол. США в цінах замовників [1]. На сьогодні, 30-40 % від загальних продажів складають ліцензії на програмне забезпечення, 10-20 % – розвиток системи та її підтримка, інше – консалтингові послуги. Спостерігається деяке зростання сектору підтримки та супроводу [2, 3].

Основними замовниками ERP-систем є підприємства енергетичної, машинобудівної, нафтогазової промисловості та товарів господарчого споживання. Лідером серед впроваджень стала SAP, частка якої за останній рік зросла до 49 %, а продажі збільшились в 1,4 рази, завдяки проектам в ТОВ «Метінвест холдинг» та ПАТ «Укртрансгаз». Друге та третє місця у списку лідерів серед постачальників інтегрованих систем управління підприємством займають, відповідно, компанії «ІС» (31 %) та «Інформаційні технології» (8 %). Таким чином, загальна частка трьох провідних постачальників ERP-систем за рік збільшилась ще на 6,5 % та досягла 88 % (порівняно з 2008 р., коли вони контролювали 73 % українського ринку) [2, 3].

На великі підприємства (більше 1000 працівників) припадає 58 % від продажів ERP (втричі більше, ніж у 2011 р.). Серед таких підприємств можна виділити ДТЕК, «УкрАВТО», ТОВ «А.Е.С Енерголайн», ПАТ «Укргідроенерго» тощо. В той же час постачання до SMB (Small and Middle-size Business, малих та середніх підприємств) скоротились з 53 % до 34 % [3].

Компанії з іноземним капіталом здебільшого транслюють власні бізнес-процеси з головного офісу на представництва (філії). Українським інтеграторам в таких проектах доводиться проводити лише локалізацію та адаптацію ERP-системи до вимог українського бухгалтерського та податкового